

جریان‌شناسی رسانه‌ها

سازمان فضای مجازی بسیج

محسن احمدی | محمدحسین شاه آبادی | محمدجواد نوروزی

در یک نگاه

موج سوم

۳

نسبت رسانه
و قدرت

۴

حکمرانی
رسانه

۵

آنچه خواهیم
خواند

موج دوم

۲

موج اول

۱

صنایع رسانه‌ای

موج سوم قافله

در فضا منتشر شده است.
نماد آن کامپیوتر است؛
انبوه زدایی

ریشه در خاک دارد. نماد آن
بیل است؛ تولیدات شخصی
و موردی

عصر

الکترونیک

عصر کشاورزی

عصر صنعتی

بر روی سطح زمین است. نماد
آن خط مونتاژ است؛ انبوه سازی
کارخانه‌ها با دودکش‌های بلند

عوامل جابجایی قدرت در طول تاریخ

۱

زور و قدرت جسمی

۲

ثروت و پول

۳

علم و دانایی

موج اول

■ در موج اول، زمین مبنای اقتصادی و زندگی و فرهنگ و ساختار خانواده و سیاست را تشکیل می‌داد و همچنین تعداد طبقات اجتماعی از قبیل اشراف، روحانیون، رعایا و رزم آوران مشخص بود.

■ هر تمدنی برای تداوم احتیاج به انرژی دارد. انرژی موج اول عبارت بود از نیروی عضلانی حیوانات خورشید، باد، آب و درختان.

■ ابزار ساخته شده در موج اول در جهت افزایش نیروی عضلانی انسانها بود. در موج اول خانواده ها بصورت دسته جمعی زندگی می کردند و به صورت يك واحد توليدي کار و کشاورزي می کردند.

موج دوم

عمده جنگهای قرن نوزده در اصل تداخل بین موج اوّل و دوم بود. مانند جنگهای شمال و جنوب آمریکا که در حقیقت مسئله مهم این بود که قاره جدید صنعتی شود یا کشاورزی ؟

انرژی موج دوم عبارت بود از ذغال، نفت و گاز ؛ یعنی سوختهای فسیلی.....
در موج دوم ماشینهای جدید نقشی بیش از تقویت نیروی عضلانی انسان را عهده دار بودند.
دستوارد موج دوم تولید انبوه بود. در نتیجه نحوه توزیع کالا متحول شد.

طراحی الگوی آموزش و پرورش بر مبنای ساختار کارخانه ای و برای آموزش جوانان برای کار در واحدهای صنعتی بود.

تکنولوژی موج دوم احتیاج به سرمایه های کلان داشت، بنابراین شرکتهای سهامی با وجودی فناپذیر به وجود آمد.

موج سوم

- منبع اساسی اقتصاد موج سومی، دانایی است؛ شامل داده ها و اطلاعات، تصاویر ذهنی و نمادها، فرهنگ و ایدئولوژی و ارزش هاست.

- ارزش بنگاه های موفق موج سومی در دارایی های ملموسی چون ساختمان و موجودی انبار نیست. در توانایی آن ها برای ایجاد و به کارگیری دانایی است.

- سیستم های تلویزیونی خرید از خانه، خرید کامپیوتری، خرید پستی مستقیم و غیره تولید انبوه را منسوخ می کند و بازارهای فیزیکی حذف می شوند.

- میلیاردها دلار صرف شبکه های الکترونیکی می شود. این ساختار وسیع اطلاعات الکترونیکی غالباً ماهواره ای است و تمامی شرکت ها را به هم پیوند می دهد.

از مگامال تا آمازون

- میزان وسعت و تاثیرگذاری تحولات دیجیتال بر زندگی بشر چندان است که می‌توان زندگی بشر را به پیش و پس از وجود کامپیوتر و اینترنت تقسیم بندی کرد.
- کارکرد طبقه‌ی کارگر در تولید کافی نیست، بلکه باید در مصرف هرچه بیشتر نیز شریک باشد تا سود و انباشت سرمایه افزایش یابد. از اینجااست که رسانه و اینترنت نیز در خدمت تولید و مصرف هرچه بیشتر کالاها قرار می‌گیرند.
- وجود کالاها و تولید انبوه کافی نیست، بلکه فرهنگ مادی و مصرف‌گرایانه و نمایشی باید ترویج و تبلیغ شود. به این اعتبار نطفه شکل‌گیری بسیاری از شبکه‌های اجتماعی، وبسایت‌ها و حتی کاربردها و ویژگی‌های تلفن‌های همراه نسل جدید بر اساس تبلیغ، فروش و اشاعه‌ی فرهنگ مادی، نمایشی و مصرفی هرچه بیشتر است.

اصول قدرت در موج سوم

توزیع تصمیم‌گیری

در موج سوم دیگر تصمیم‌گیرنده نهایی نه یک شخص یا اقلیتی از نخبگان، که گروه‌های خردی هستند که هر کدام قدرتی در جامعه دارند.

دموکراسی نیمه مستقل

یعنی انتقال از مرحله اتکا بر نمایندگان، به مرحله ای که در آن خودمان نماینده خودمان باشیم. مشارکت دادن مستقیم شهروندان در تصمیم‌گیری سیاسی اکنون به مدد فناوری‌ها آسان شده است.

قدرت اقلیت

آن چه به حساب می‌آید، نه اکثریت بلکه اقلیت‌ها هستند. قدرت در اینجا نه در دست اکثریت که دست اقلیت‌های، قدرتمند خواهد بود.

در موج سوم ما با پدیده‌ای به نام استعمار فرانو مواجهیم!

استعمار در طول تاریخ

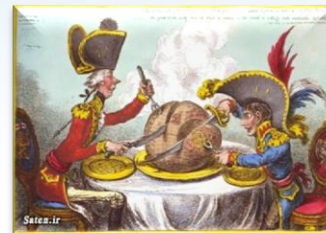
استعمار فرانو

تسخیر افکار
عمومی و
هضم کردن
فرهنگ‌های
جهان در
فرهنگ
سکولار غربی

استعمار جدید

گم‌گاردن
حاکمان مستبد
و دیکتاتور و
سرسپرده
جهت عقد
قراردادهای
استعماری

استعمار قدیم

حمله به کشورهای
هدف و اشغال
نظامی

جهانی شدن؛ مسیر تسهیل استعمار

جهانی شدن در اصطلاح: برداشته شدن مرزهای کشورها و شکل گیری جامعه واحد جهانی
در حقیقت: هضم شدن تمام فرهنگ‌ها در فرهنگ غربی و روآوردن تمام دنیا به اقتصاد سرمایه‌داری

رهبر معظم انقلاب: جهانی شدن به معنای تبدیل شدن به یک پیچ و مهره‌ای در ماشین سرمایه‌داری غرب است... اسمش جهانی شدن است؛ اما باطنش آمریکایی شدن است. هدایت جهانی‌سازی بر عهده‌ی طبقه‌ی «زرسالاران اقتدارطلب» است که هدفشان سیطره بر منافع حیاتی همه‌ی دنیاست.

رسانه‌ها در خدمت جهانی شدن

استاندارد سازی

چه بخورید؟
چه بپوشید؟
چه بگویید؟
چه ببینید؟
چطور زیبا
باشید؟

مرجعیت سازی

کدام مرجع
خبری؟
کدام جشنواره
فیلم؟
کدام سایت
علمی؟

عملیات روانی

اعتبار بخشی و
بی اعتبار
کردن اشخاص
و افکار
سست کردن
باورها

ویژگی‌های استعمار فرانو

استفاده از
زور
نرم‌افزاری
(قدرت نرم)

اولویت دادن
به سلطه
فرهنگی در
برابر سیطره
نظامی

از بین
بردن نظم
داخلی
کشورها از
طریق ایجاد
شورش‌ها
ی جمعی

ایجاد
وابستگی
اقتصادی و
گسترش بازار
مصرف در
دنیا

در اختیار
داشتن
شاهراه‌های
بزرگ
ارتباطاتی و
ایترتتی و
کنترل افکار
عمومی دنیا

رسانه‌ها مهم‌ترین جنگ‌افزار استعمار فرانو

aparat.com/basaghegatafe

دهکده جهانی مک لوهان

مک لوهان: استاد مرکز مطالعات رسانه‌ای تورنتو و مطرح‌کننده مفهوم «دهکده جهانی» تحت تأثیر وسایل ارتباط جمعی است. این اصطلاح به معنای تجمع کشورهای جهان در یک ساختار تحت وب و غول‌پیکر رسانه‌ای است. در دهکده جهانی رسانه‌های جریان اصلی، مدیریت افکار جهان را به عهده دارند.

ما و جنگ نرم

aparat.com/khamenei313

قدرت در سیر تاریخی

- قدرت تحمیل اراده دیگری بر ماست.
- در گذشته زر (ثروت)، زور (قدرت نظامی) و تزویر (سیاست‌ورزی) عمده‌ترین منابع قدرت بودند.

رسانه

حکمرانی رسانه

معیشت

اقتصاد

فرهنگ

دیپلماسی

روابط بین

قدرت

ارتباطات

• حال

معیشت

اقتصاد

فرهنگ

دیپلماسی

روابط بین

قدرت

اقتصاد

• گذشته

تقابل ابرقدرت‌ها

• مقایسه قدرت
چین و امریکا
در موضوعات
مختلف

نیروی انسانی

نیروی انسانی ✕

رشد اقتصادی

رشد اقتصادی ✕

نیروی نظامی

نیروی نظامی ✕

چرخه تولید

چرخه تولید ✕

هزینه های
نظامی

هزینه های
نظامی ✕

قدرت ارتباطی ✕

قدرت ارتباطی

قدرت ارتباطی ، تعیین کننده مرزهای جدید

- حاکمیت کشورها نه در مرزهای جغرافیایی که در عمق نفوذ رسانه‌ای آنها ترسیم می‌شود.

- باید برای جهان نقشه جدیدی در نظرگرفت که دیگر در مرزهای ارتباط شناختی قدرت در دنیا ۲۰۰ کشور وجود ندارد بلکه قدرت رسانه‌ای هر کشور اندازه و قوام مرزهای آن کشور را مشخص می‌کند.

- مرزها به میزان قدرت ارتباطی، کم و زیاد می شوند.

قدرت رسانه

- رسانه‌ها مسیرهای اصلی شکل‌گیری گفتمان عمومی در جامعه چندفرهنگی کنونی هستند.
- این رسانه‌ها هستند که تعیین می‌کنند کدام مسائل «محوری» و کدام «حاشیه‌ای» قلمداد شوند.
- آنها کلیشه‌های یک گروه از جامعه را برای سایر گروه‌ها به نمایش درمی‌آورند و از این طریق، طرز تلقی بخشهای مختلف جامعه را در قبال یکدیگر شکل می‌دهند.

نظریه‌ها درباره نسبت رسانه و قدرت

- دیدگاه اول: رسانه ابزاری در دست حاکمان و قدرتمداران است.
- دیدگاه دوم: رسانه‌ها هم بر اصحاب قدرت اثر می‌گذارند و هم از آن‌ها خط می‌گیرند.
- دیدگاه سوم: رسانه منبع قدرت است؛ پس قدرت‌آفرین است.

دم سگ را بجنبان!

چرا دم سگ تکان می خورد؟ چون
سگ از دمش زیرکتر است.
اگر دم زرنگتر بود، او سگ را
می جنباند.

رسانه‌های جریان اصلی

- رسانه‌های رسمی و نشان‌داری هستند که جریان‌های خبری و رسانه‌ای دنیا در اختیار آن‌هاست؛ همچون بی بی سی؛ رویترز؛ فاکس‌نیوز و غیره.
- این رسانه‌ها جریان ساز اصلی رویکردها و سازنده جهت‌گیری‌ها و گرایش‌ات افکار عمومی هستند.
- در مقابل این جریان، «رسانه‌های جایگزین» قرار دارند.

اقدامات رسانه های جریان اصلی

تعیین می کنند مردم چه
چیز را ببینند و چه چیز را
نبینند (دستور روز)

اخبار را با جهت دهی و
گمانه زنی منتشر می
کنند

خلق واقعیت می
کنند (بدون وجود واقعیت
عینی خارجی)

خبرگزاری‌ها و سلطه بر افکار عمومی

- خبرگزاری‌ها از عوامل اصلی حفظ برتری اطلاعاتی محسوب می‌شوند.
- فراهم آوری اطلاعات در سطح جهان در گستره نفوذ قدرتهای اطلاعاتی قرار دارد.
- اگرچه بخش اصلی تولید اطلاعات در این کشورها صورت می‌گیرد، اطلاعات تولید شده در سایر نقاط جهان نیز برای پالایش، آماده سازی و بهره برداری به سوی این مراکز سرازیر می‌شود.

قدرت رسانه در انحراف افکار عمومی!

زبان در خدمت سلطه

- کمیسیون مشورتی دیپلماسی عمومی آمریکا برای ترویج زبان انگلیسی در جهان در سال ۲۰۱۵ بودجه ۲۴ میلیون دلاری اختصاص داده است.
- بودجه اختصاص یافته برای سرویس فارسی صدای آمریکا حدود ۲۰ میلیون دلار است.
- این بودجه ۲۴ میلیون دلاری صرف آموزش مهارت‌های زبان انگلیسی در ۸۰ کشور جهان می‌شود.
- جامعه هدف این بودجه دانش آموزان ۱۳ تا ۲۰ ساله مناطق محروم جهان است.

ما مُستعمره‌های علمی امپراطوری زبان هستیم

- باید به زبان انگلیسی و فقط انگلیسی نوشت تا به درجات اعلای علمی رسید.
- در پایگاه‌های علمی ISI و Scopus و نمایه‌سازهای Q1, Q2, Q3 عمدتاً فرآورده‌های علمی به زبان انگلیسی اعتبار و شاخص تأثیر می‌گیرند.
- تا چندسالی دیگر نخبگان ما ناچارند همه به زبان انگلیسی بخوانند، بیاندیشند، بگویند و بنویسند تا سخنشان را جهان علم بشنود و در رقابت سنگین علمی در نمایه‌های برتر جهانی به حساب آیند.

رسانه و قدرت زبان در ایجاد سلطه

- بیشترین پایگاه‌های رسانه‌ای برجسته علمی دنیا به زبان انگلیسی است.
- زبان، فرهنگ و تمدن همراه خود را نیز گسترش می‌دهد. قدرت سلطه فرهنگ غربی تا حد زیادی ناشی از قدرت سلطه زبان آن‌هاست.
- غربی‌سازی جهان با تسلط «زبان واحد» شدت بیشتری دارد.
- هرچه گستره نفوذ این زبان در سطح جهانی افزایش یابد، کنترل در عرصه جریان اطلاعات به نفع کشورهای مسلط انگلیسی‌زبان خواهد بود.

